

Maak het verschil

Verkiezingsprogramma **D66** Gooise Meren 2026-2030

The logo consists of a solid green square with the text 'D66' in white, bold, sans-serif font centered within it.

D66

Samen bouwen aan een sterk en eerlijk Gooise Meren

Gooise Meren staat voor belangrijke opgaven. Na een turbulente periode in de gemeentepolitiek is er behoefte aan stabiliteit, richting en vertrouwen. Als lijsttrekker van D66 Gooise Meren voel ik de verantwoordelijkheid om samen met anderen te werken aan een betrouwbare en toekomstgerichte gemeente.

Ik geloof in een politiek die draait om inhoud, oplossingen en samenwerking. Vanuit ideeën en resultaten, niet vanuit tegenstellingen. Besluitvorming moet zorgvuldig, transparant en voorspelbaar zijn. Daarbij staat het algemeen belang altijd voorop.

Voor de komende jaren staan er sterke kandidaten klaar met ervaring én nieuwe energie. Mensen die weten hoe de lokale politiek werkt en mensen die frisse perspectieven meebrengen. Die combinatie zorgt voor continuïteit en vernieuwing en maakt het mogelijk om realistische en vooruitstrevende keuzes te maken.

D66 wil met deze lijst werken aan een transparant en betrouwbaar gemeentebestuur, waarin inwoners serieus worden genomen en vroegtijdig worden betrokken bij belangrijke besluiten. Een bestuur dat investeert in wonen, onderwijs, duurzaamheid, een gezonde lokale economie en sterke gemeenschappen.

Met dit verkiezingsprogramma presenteren wij concrete en uitvoerbare voorstellen voor de komende raadsperiode. Positief, realistisch en gericht op de lange termijn. Ik nodig u van harte uit om samen met ons te bouwen aan een Gooise Meren dat goed functioneert en perspectief biedt aan alle inwoners.

Democratische groet,

Niek Hermesen

Lijsttrekker D66 Gooise Meren

Zo maken wij het verschil:

► Een fijn thuis voor ons allemaal

D66 zet zich vol in op nieuwbouw die doorstroming mogelijk maakt. Zo vinden starters, gezinnen en senioren hun plek in Gooise Meren. Jouw stem telt daarbij. Daarom maakt D66 participatie eerlijker en geeft woningzoekenden en jongeren een sterkere stem in de besluitvorming.

► Bruisend en ondernemend Gooise Meren

Samen met ondernemers en inwoners bouwen we aan een sterke en duurzame economie. Een economie die kansen biedt, ondernemers ondersteunt en werkt voor iedereen.

► Duidelijke duurzame keuzes

Verduurzaming vraagt duidelijke keuzes. Zo pakken we netcongestie aan door energie slim lokaal op te wekken, op te slaan en te gebruiken. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties: duurzaamheid moet betaalbaar en toegankelijk zijn voor iedereen.

► Een gemeente waar je op kan rekenen

Voorzieningen behouden én investeren in de toekomst vraagt om orde op zaken. D66 zorgt voor gezonde gemeentefinanciën en een goed, eerlijk en betrouwbaar gemeentebestuur. Een transparante integriteitsaanpak en een sterke lokale journalistiek dragen hier aan bij.

► Een sterke buurt voor iedereen

We kiezen voor vitale scholen, zorg en voorzieningen om de hoek. Dat doen we met oog voor toegankelijkheid en duurzaamheid. Zo zorgt D66 voor sterke buurten waar het prettig wonen en leven is voor jong en oud.

Inhoudsopgave

<u>Wonen</u>	<u>5</u>
<u>Onderwijs</u>	<u>8</u>
<u>Natuur</u>	<u>12</u>
<u>Economie</u>	<u>16</u>
<u>Zorg</u>	<u>20</u>
<u>Ruimtelijke Ordening</u>	<u>23</u>
<u>Inrichting en Beheer van de Openbare Ruimte</u>	<u>29</u>
<u>Mobiliteit en Bereikbaarheid</u>	<u>33</u>
<u>Duurzaamheid en Energie</u>	<u>37</u>
<u>Cultuur</u>	<u>40</u>
<u>Sport</u>	<u>43</u>
<u>Bestuur, Veiligheid en Handhaving</u>	<u>46</u>
<u>Financiën</u>	<u>50</u>
<u>Samenvatting per stads- of dorpskern</u>	<u>55</u>

Wonen

D66 wil dat iedereen, ongeacht inkomen, leeftijd of afkomst, een gelijke kans heeft op passende en betaalbare woonruimte in de regio. Wonen is een grondrecht. Een sociaal-liberale benadering betekent dat we streven naar een woningmarkt waarin gelijke kansen en vrije keuzes voorop staan. Kwaliteit, duurzaamheid en leefbaarheid gaan daarbij hand in hand. **Daar staan we voor.**

Er is ook in GM een groot tekort aan woningen. D66 heeft uitgezocht dat er goedgekeurde plannen voor ca. 1.950 woningen op verschillende locaties in Gooise Meren zijn en die op korte termijn uitgevoerd kunnen en moeten worden, maar deze plannen liggen te lang te wachten op realisatie. De bouw mag geen vertraging meer oplopen. We willen de bouw daarom versnellen, nieuwe bouwlocaties vinden en alle kansen aangrijpen om ruimte te maken voor woningzoekenden. **Daar gaan we voor.**

Kwalitatief en toekomstbestendig bouwen

D66 wil dat nieuwbouw bijdraagt aan een gezonde woningmarkt waarin iedereen weer een kans krijgt. Nieuwbouw moet niet alleen betaalbaar zijn, maar ook passen bij de lokale vraag én van blijvende waarde zijn voor de gemeenschap. Door te kiezen voor middelgrote en kleinere gelijkvloerse woningen reageren we niet alleen op de vraag van ouderen en starters, maar creëren we ook gelijktijdig kansen voor gezinnen door vrijkomende eengezinswoningen.

Zo maken we het verschil:

- ▶ We kiezen de komende jaren primair voor woningen voor starters en ouderen waardoor ook eengezinswoningen voor gezinnen vrijkomen;
- ▶ D66 wil dat Gooise Meren meegaat met de Realisatiestimulans van de Overheid, waarmee voor de bouw van meer sociale huur-, middenhuur- en betaalbare koopwoningen, inclusief woningen via transformatie of splitsing, een vaste bijdrage wordt ontvangen;
- ▶ We houden vast aan gelijke kansen bij nieuwbouw: $\frac{1}{3}$ sociale huur, $\frac{1}{3}$ middensegment (huur en koop), $\frac{1}{3}$ hogere koopsegment; De focus ligt op het middensegment, omdat juist die zorgt voor doorstroming;
- ▶ Wij willen afspreken dat corporaties geen hogere huur rekenen bij doorstroom vanuit een sociale eengezinswoning naar een kleinere gelijkvloerse ouderenwoning;
- ▶ We willen de bouw van woonhofjes en assisted living-wooncomplexen voor ouderen stimuleren, maar ook oplossingen om langer in de bestaande woning te kunnen blijven wonen. Doorstromen op de woningmarkt blijft een vrije keuze;
- ▶ Nieuwbouw van ouderenwoningen bij voorkeur in dezelfde wijk als waar ouderen nu wonen;
- ▶ D66 wil dat er meer wordt ingezet op Circulair Bouwen, met meer gebruik van bio-based materialen (werkelijke klimaatimpact van bouwmaterialen zijn bepalend) en op Natuur-inclusief Bouwen.

Efficiënter omgaan met bestaande woonruimte.

Naast nieuwbouw moet de bestaande ruimte beter benut worden. D66 wil creatieve en maatschappelijk verantwoorde oplossingen ondersteunen, zoals hospitaverhuur, woningsplitsing en onder voorwaarden ook meewerken aan bestemmingswijziging van leegstaande panden. Vervolgens zal onderzocht moeten worden of de bestaande hoge legeskosten voor woningsplitsing aangepast kunnen worden.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Hospitaverhuur stimuleren via initiatieven als Hospi Housing en Kamers met Aandacht;
- ▶ Woningssplitsing vergemakkelijken en mantelzorgwoningen toestaan bij grote woningen en percelen;
- ▶ Geen bestemmingswijziging bij verwaarloosde panden zonder investering van de eigenaar;
- ▶ Leegstand van winkels en bedrijfsruimten actief aanpakken door een zo snel mogelijk in te voeren Leegstandsverordening. Goedkope bedrijfspanden behouden voor huisvesting van innovatieve start-ups;

- ▶ Zogenaamde Friendscontracten mogelijk maken, zodat jongeren samen betaalbaar kunnen huren;
- ▶ D66 wil uitvoering geven aan haar Motie bij de nieuwe Woonvisie om, naast nieuwbouw, méér woningen uit verbouw van bestaande objecten te realiseren door samenwerkingen te ondersteunen en vooral te stimuleren met maatwerkmaatregelen, om zo belemmeringen aan te pakken, en om zo aan te sluiten bij het landelijk Manifest 'De meeste woningen staan er al'. Hiermee willen wij tevens het slopen van (woon)objecten zoveel mogelijk in een bredere circulaire context plaatsen.

Versnellen van uitvoering en aanpak van leegstand

De woningnood vraagt naast visie vooral om uitvoeringskracht. Veel woningbouwprojecten zijn al door de gemeenteraad geaccordeerd, maar zijn nog niet in uitvoering. Dat moet sneller kunnen. Daarnaast staan er in onze gemeente relatief veel woningen leeg. D66 wil dat de gemeente voorrang geeft aan realisatie van deze woningbouwprojecten en de leegstand terugdringt.

Zo maken we het verschil:

- ▶ D66 geeft voorrang aan de uitvoering van reeds goedgekeurde woningbouwprojecten, zodat geplande woningen spoedig gebouwd worden, waarbij zorgvuldig het parkeren en mobiliteit ingepast wordt;
- ▶ We pakken de relatief hoge leegstand van woningen in onze gemeente aan, inclusief het tegengaan van spookwoningen;
- ▶ We vergroten de gemeentelijke uitvoeringscapaciteit, zodat wachttijden voor vergunningen afnemen;
- ▶ We ondersteunen het realiseren van zelfstandige woningen in leegstaande etages boven winkels;
- ▶ We nemen een besluit over de vele potentiële woningbouwlocaties die nog in voorbereiding zijn binnen de bebouwde kom (ca. 500 woningen).

Democratische verantwoording en regionale regie

De woningmarkt stopt niet bij gemeentegrenzen. Daarom is regionale samenwerking onmisbaar. D66 pleit voor behoud en versterking van een gezamenlijke woonvisie voor de hele Gooi en Vechtstreek. Ook participatie dient evenwichtiger te verlopen: naast omwonenden moeten ook woningzoekenden worden gehoord, bijvoorbeeld via een regionale raad voor woningzoekenden.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Woningzoekenden betrekken bij inspraakprocedures;
- ▶ Eén duidelijke regionale woonvisie als leidraad voor regionaal afgestemd lokaal beleid;
- ▶ Ook bij besluitvorming over woonbeleid willen we ouderen, jongeren en woningzoekenden betrekken;
- ▶ Prestatieafspraken maken met corporaties over huisvesting van kwetsbare doelgroepen, zoals jongeren, ouderen en begeleid wonen.

Onderwijs

D66 beschouwt goed onderwijs als dé sleutel tot gelijke kansen. Elke leerling verdient een inspirerende en vitale leeromgeving, ongeacht achtergrond of woonplaats. Onderwijs legt de basis voor persoonlijke ontwikkeling, maatschappelijke participatie én economische zelfstandigheid. Bouw en beheer van schoolgebouwen zijn een kerntaak van de gemeente; goede huisvesting is de basis voor goed onderwijs. D66 nam daarom al eerder initiatief voor het IHP (Integraal Huisvesting Plan) tot renovatie van verouderde schoolgebouwen. **Daar staan we voor.**

Wij willen dat de gemeente investeert in toekomstbestendig onderwijs dat recht doet aan diversiteit in talenten. **Daar gaan we voor.**

Toegankelijke, gezonde en duurzame schoolgebouwen

Een goed onderwijsaanbod begint bij goede gebouwen. Veel scholen kampen met verouderde huisvesting, slechte luchtkwaliteit of beperkte ruimte. D66 wil dat de gemeente deze basis op orde brengt, met bijzondere aandacht voor toegankelijkheid en duurzaamheid.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Voldoende, toegankelijke en gezonde schoolgebouwen realiseren en onderhouden;
- ▶ Structurele verbetering van ventilatie en luchtkwaliteit;
- ▶ Bij nieuwbouw of renovatie sturen op duurzaamheid en energie-efficiëntie;
- ▶ Voorkomen van vertraging bij het bouwen of renoveren van schoolgebouwen (Integraal Huisvestingsplan);
- ▶ Wij willen dat scholen waar mogelijk direct energieneutraal (ENG) worden gerealiseerd, in plaats van de minimale BENG-norm, zodat toekomstige kosten niet worden doorgeschoven;
- ▶ Concreet in het IHP benoemen welke scholen voldoen aan de normen voor 'Frisse Scholen' en waar dit nog moet worden gerealiseerd.

Brede talentontwikkeling

Kinderen leren met hoofd, hart en handen. Daarom pleit D66 voor een breed onderwijscurriculum waarin ruimte is voor creatieve, technische en praktische vakken, in samenwerking met bedrijven en culturele instellingen in de regio.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Breder lesaanbod met o.a. techniek, cultuur en praktijkvakken;
- ▶ Versterken van samenwerking tussen scholen, kunstacademies, conservatoria en sectoren zoals interieurbouw of filmproductie;
- ▶ Structurele inzet op de Rijke Schooldag met sport, cultuur en ondersteuning;
- ▶ Verbindingen leggen tussen scholen en lokale culturele instellingen via cultuureducatieprogramma's zoals Meer Cultuur in de Klas.

Kansen vergroten en uitval voorkomen

Niet elk kind start met dezelfde bagage. D66 wil dat de gemeente zich actief inzet om onderwijsachterstanden te verkleinen, uitval te voorkomen en leerlingen passend te begeleiden. Ook voor jongeren die het moeilijk hebben, moet er een perspectief blijven.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Gericht beleid op het terugdringen van onderwijsachterstanden samen met opvang en onderwijs;
- ▶ Intensieve, maatwerkgerichte begeleiding om voortijdig schoolverlaten te voorkomen;

- ▶ Brede, eerlijke studiekeuzevoorlichting over MBO, HBO én WO;
- ▶ De Rijke Schooldag structureel mogelijk maken op alle basisscholen in de gemeente;
- ▶ Gratis voorschoolse educatie (VE) voor kinderen van 2,5 tot 4 jaar met een taalachterstand als basis voor kansengelijkheid en ter voorkoming van onderwijsachterstanden;
- ▶ Verbeteren van de aansluiting tussen voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en het onderwijsachterstandenbeleid zodat kinderen zonder achterstand aan groep 3 beginnen;
- ▶ Sterker inzetten op vroegtijdige signalering en begeleiding op scholen door structurele samenwerking tussen scholen, jeugdpsychologen en wijkteams;
- ▶ Ondersteuning organiseren voor gezinnen met complexe scheidingen om schooluitval en psychosociale problemen bij kinderen te voorkomen;
- ▶ Gezond eten stimuleren op school.

Verbinding met samenleving en arbeidsmarkt

Onderwijs staat niet op zichzelf. D66 wil dat jongeren de kans krijgen om via stages, projecten en werkbezoeken hun plek in de samenleving kunnen verkennen. Ook moet de gemeente de zij-instroom in het onderwijs vergemakkelijken voor professionals en daarbij een bijdrage leveren waardoor het lerarentekort wordt teruggedrongen.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Regionale samenwerking tussen MBO-instellingen en bedrijfsleven;
- ▶ Stimuleren van praktijkervaring en stageplekken;
- ▶ Gemeentelijke ondersteuning bieden als aanvulling op de programma's voor zij-instroom in het onderwijs;
- ▶ Samen met onderwijsinstellingen een jaarlijkse HR-bijeenkomst organiseren om zij-instromers beter te begeleiden en uitval te voorkomen;
- ▶ Onbevoegde docenten ondersteunen bij het behalen van hun lesbevoegdheid via gemeentelijke en regionale samenwerkingen.

Duurzaam burgerschap

Onderwijs bereidt jongeren niet alleen voor op een beroep, maar ook op het burgerschap. D66 wil dat de gemeente initiatieven ondersteunt die bijdragen aan duurzaamheid en betrokkenheid. Jongeren moeten van jongs af aan in contact komen met natuur, milieu en maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Schoolmoestuinen en natuuronderwijs op basisscholen stimuleren;
- ▶ Aandacht voor milieubewustzijn en duurzame gewoonten bij kinderen;
- ▶ Aandacht vergroten voor burgerschap en democratische waarden in zowel het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs;
- ▶ Inclusie en diversiteit in het onderwijs als onderdeel van het burgerschapsprogramma.

Gemeente en Onderwijs: structurele samenwerking

De samenwerking tussen gemeente, schoolbesturen en maatschappelijke partners is essentieel om kansengelijkheid, burgerschap en onderwijskwaliteit te versterken. D66 wil dat de gemeente deze samenwerking niet ad hoc organiseert, maar structureel maakt.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Gemeente onderhoudt structureel contact met onderwijsinstellingen zodat leerlingen kennismaken met het belang van lokale democratie en de rol van de gemeenteraad;
- ▶ Gemeente stimuleert nauwere samenwerking tussen onderwijs, zorg en het sociaal domein om schooluitval te verminderen;
- ▶ Gemeente nodigt HR-professionals van scholen uit op het gemeentehuis voor een jaarlijks klankbordgesprek over arbeidsmarktekorten, stages en zij-instroom.

Natuur

De natuur in de Gooi en Vechtstreek is uniek, kwetsbaar en onmisbaar. D66 ziet natuur niet als decor, maar als een essentiële voorwaarde voor gezondheid, biodiversiteit en een leefbaar klimaat. **Daar staan we voor.**

Wij willen dat de gemeente met open vizier samenwerkt met natuurorganisaties, inwoners en provincie om onze groene kwaliteiten te beschermen én te versterken. **Daar gaan we voor.**

Meer en betere natuur in de regio

D66 streeft naar een regio met meer ruimte voor natuur. Dat betekent: minder bomenkap, meer aanplant en inzet op biodiversiteit. Groene corridors tussen natuurgebieden en steden helpen daarbij voor verkoeling, beleving en ecologisch evenwicht.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Toepassen van de 3-30-300-regel bij stedelijke vergroening (3 bomen zichtbaar, 30% bladerdek, park binnen 300 meter);
- ▶ Minder bomenkap, meer aanplant met lokale soorten die bijdragen aan biodiversiteit; wij steunen daarom organisaties als de 'Bomenwachters Gooise Meren' die opkomen voor het behoud van bomen;
- ▶ Natuur van GNR (Goois Natuurreservaat) laten doorlopen in bebouwing; wij steunen daarom het initiatief 'de groene corridor' om een ecologische verbinding vanaf de groene long (Bussum-Zuid) tot aan Naarden-Vesting te realiseren;
- ▶ Gemeentelijk groen actief laten bijdragen aan flora- en faunabescherming;
- ▶ Handhaving in natuurgebieden structureel organiseren, met duidelijke afspraken tussen gemeente, politie en het Goois Natuurreservaat;
- ▶ Bescherming van natuur tegen bebouwing: bij nieuwe plannen altijd het uitgangspunt "niet bouwen in Natura 2000-gebied" hanteren;
- ▶ De kwaliteit van oppervlaktewater verbeteren en meer plekken creëren waar veilig gezwommen kan worden in natuurwater.

Betrouwbare overheid, sterke samenwerking

Natuurbeheer vraagt om betrouwbaarheid, samenwerking en continuïteit. D66 wil dat Gooise Meren, samen met de andere gemeenten, ruimhartig bijdraagt aan organisaties als het GNR, ook financieel. Samenwerking tussen natuurbeschermers onderling en met overheden is essentieel voor effectiviteit en draagvlak.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Structurele samenwerking met GNR en andere natuurorganisaties;
- ▶ Gemeente levert structurele financiële bijdragen aan het Goois Natuurreservaat als langdurige betrouwbare partner;
- ▶ Gemeente bevordert samenwerking tussen natuurorganisaties en voorkomen onderlinge concurrentie;
- ▶ Actief zoeken naar Europese, landelijke en provinciale subsidies voor natuurprojecten;
- ▶ Natuur en groengebieden beter beschermen via duidelijke zonering en bestemmingsplannen, in nauwe samenwerking met het Goois Natuurreservaat;
- ▶ Gemeente draagt structureel bij aan toezicht, beheer en recreatieve kwaliteit van het GNR, omdat huidige handhaving capaciteit onvoldoende is;
- ▶ Samenwerking tussen natuurorganisaties actief bevorderen, zodat versnippering en concurrentie worden tegengegaan en gezamenlijke projecten sterker staan.

Meetbare vergroening en bewustwording

Beleid is pas effectief als het zichtbaar en meetbaar is. D66 wil dat de gemeente werkt met de groenindex: een objectieve maat voor vergroening op wijk- en gemeentelijk niveau. Tegelijk willen we inwoners, ondernemers en organisaties betrekken bij natuurbeleid; via educatie, participatie en eigenaarschap.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Bewustwording bij inwoners, ondernemers en via scholen vergroten;
- ▶ Ecosystemen versterken door ruimte voor icoon soorten (bijv. bever, das, otter);
- ▶ Natuurinclusief waterbeheer: aandacht voor waterkwaliteit en de rol in drinkwatervoorziening;
- ▶ De groenindex actief inzetten door per wijk een concreet verbeterplan op te stellen;
- ▶ Bewoners actief betrekken bij natuurbeheer, zoals via buurtgroen-initiatieven en adoptie van groenstroken, gericht op meer eigenaarschap en betrokkenheid;
- ▶ Creëren van een databank met daarin informatie over inheemse flora waar inwoners en ondernemers toegang tot hebben zodat zij zelf lokale soorten kunnen bijplanten in hun tuinen of buurtgroen-initiatieven;
- ▶ Diervriendelijk groenbeheer toepassen, bijvoorbeeld door fasering in maaibeleid en bescherming van broedlocaties;
- ▶ Betrekken van scholen en sportverenigingen via educatieprogramma's over biodiversiteit, waterkwaliteit en natuurbehoud.

Verbinding landschap, water en klimaat

De gemeente Gooise Meren ligt in een waterrijke regio met een sleutelrol in de regionale drinkwatervoorziening. Natuurbeleid kan niet zonder aandacht voor de kwaliteit van ons oppervlaktewater en de rol die landschapsinrichting speelt in waterzuivering, klimaatadaptatie en biodiversiteit.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Verbinden van natuur- en waterbeleid (natuurvriendelijke oevers, schone sloten);
- ▶ Ondersteunen van projecten als Toekomstbestendige Heuvelrug en schoon water in meren en plassen;
- ▶ Behoud en versterking van het waterzuiverend vermogen van het landschap (bijv. WAAG);
- ▶ Bij herinrichting van wijken nadrukkelijk rekening houden met wateropslag, kwelwater en hittestress;
- ▶ Watersportverenigingen betrekken bij afvalbestrijding en ecologische monitoring in en rond wateren;
- ▶ Het inzetten op het maximaliseren van de bestratingsoppervlakte van de tuinen binnen het bestemmingsplan bij nieuwe woonwijken of bij bestemmingswijzigingen.

Dierenwelzijn en natuurbeheer

D66 vindt dat dierenwelzijn integraal onderdeel moet zijn van duurzaam natuurbeleid. De gemeente heeft een verantwoordelijkheid in het beschermen van dieren, het ondersteunen van opvang en het bevorderen van natuurinclusieve inrichting van de leefomgeving.

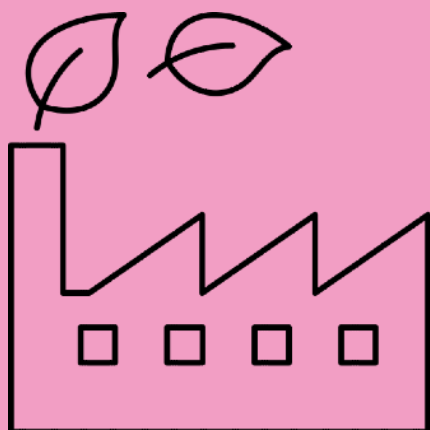
Zo maken we het verschil:

- ▶ In de portefeuille van de wethouder verantwoordelijk voor dierenwelzijn komt ook expliciet de aandacht voor wilde dieren;
- ▶ De veiligheid staat voorop bij de komst van de wolf in de natuur;
- ▶ Natuurinclusief bouwen standaard toepassen in nieuwe wijken en herinrichtingen, met nestvoorzieningen, bloemrijke bermen en inheemse beplanting;
- ▶ Heldere afspraken maken over hulp aan dieren bij rampen en crisissituaties in het gemeentelijk veiligheidsbeleid.

Economie

Voor D66 moet een economie veerkrachtig en duurzaam zijn. Het biedt kansen aan ondernemers, starters en werknemers. **Daar staan we voor.**

Wij willen dat de gemeente ruimte biedt aan innovatie, circulair ondernemen en lokaal initiatief. Ondernemers zijn essentieel voor leefbare dorpen en steden, als werkgever, dienstverlener en verbinder. **Daar gaan we voor.**

Regionale economische samenwerking en innovatieclusters

De economische structuur van Gooise Meren is nauw verbonden met die van de regio. Samenwerking in het Gooi en met de MRA is essentieel om sectoren als media, recreatie, zorg en techniek te versterken. Voldoende koks, huisartsen en loodgieters zijn bijvoorbeeld niet alleen goed voor de werkgelegenheid, maar ook voor de leefbaarheid.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Ondersteunen van bedrijven met passende bedrijfsruimte om woon-werkverkeer te beperken;
- ▶ Gezamenlijke regionale economische agenda ontwikkelen, gericht op talentontwikkeling, innovatie en verduurzaming (MRA-handreiking);
- ▶ Samenwerking versterken met onderwijsinstellingen voor stageplekken en aansluiting op de arbeidsmarkt;
- ▶ In sectorbeleid expliciet ruimte bieden aan zorgverlening, techniek en horeca;
- ▶ Per kern een eigen economische profilering vastleggen en daarop programmering afstemmen.

Toerisme en recreatie als economische motor

Toerisme en recreatie dragen bij aan lokale bestedingen, identiteit en leefbaarheid. Door betere routes, promotie en cultuurhistorisch aanbod kan Gooise Meren meer bezoekers aantrekken zonder overlast te vergroten. Bewoners profiteren van het ruimere horeca- en cultuuraanbod.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Lokale productenmarkten en culturele evenementen actief ondersteunen;
- ▶ Toeristische routes versterken (vesting, natuur, water) in samenwerking met GNR en erfgoedpartners;
- ▶ Sterke horecagebieden zoals de Vesting Naarden, de Vesting Muiden en de Kapelstraat in Bussum doorontwikkelen voor meer levendigheid en een betere verblijfskwaliteit.
- ▶ Samenwerking verbeteren van de gemeente met de organisatie voor citymarketing en centrummanagement en koppelen aan centrumvisies en culturele profilering.

Minder regeldruk, meer ondersteuning

Ondernemers verdienen duidelijkheid, snelheid en persoonlijke ondersteuning. De gemeente kan het verschil maken door drempels weg te nemen en dienstverlening te verbeteren; vooral voor kleinere bedrijven en zelfstandigen.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Lokaal ondernemersloket voor vergunningen, subsidies en advies, waardoor elke ondernemer

één aanspreekpunt krijgt zodat vragen niet bij meerderen blijven hangen;

- ▶ Versimpelen van processen rond vestiging en uitbreiding van bedrijven;
- ▶ Vergunning- en meldingsprocedures worden zo mogelijk versneld zodat ondernemers niet maandenlang stilvallen. Per proces worden maximale doorlooptijden vastgelegd;
- ▶ Gemeentelijke capaciteit voor beoordeling vergunningaanvragen uitbreiden of de vergunningsduur verlengen, zodat er minder aanvragen nodig zijn;

Duurzame bedrijvigheid en innovatie

De toekomst is circulair en lokaal. D66 wil dat de gemeente bij de uitgifte van kavels op bedrijventerreinen prioriteit geeft aan duurzame, groene en circulaire ondernemers. We willen ook verzamelplekken behouden voor kleine ondernemers waar kennis en samenwerking kunnen floreren.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Voorrang voor circulaire, groene en innovatieve bedrijven bij kaveluitgifte;
- ▶ Gemeente benut vrijvallende locaties (zoals bij een eventuele uitplaatsing van de GAD) voor innovatieve en duurzame bedrijvigheid;
- ▶ Stimuleren van verzamelruimtes voor kleine bedrijven en starters;
- ▶ Behoud van betaalbare bedrijfsruimten in oudere panden voor innovatieve start-ups;
- ▶ Gemeente ontwikkelt een strategie voor duurzame bedrijventerreinen, met aandacht voor netcongestie, energievraag en toekomstbestendige infrastructuur;
- ▶ Ondersteuning bieden aan energiecoöperaties zoals Wattnu bij het realiseren van batterijopslag en slimme energienet-oplossingen op bedrijventerreinen;
- ▶ Gemeente stimuleert circulaire logistiek en retourstromen bij lokale ondernemers, in lijn met adviezen van Transport- en Logistiek sector in Nederland (TLN) en Stadswerk (Kennisnetwerk van professionals voor de openbare ruimte).

Vitale centra en lokale identiteit

Sterke dorps- en stadscentra zijn essentieel voor leefbaarheid. D66 wil dat winkelgebieden en toeristische routes aantrekkelijk blijven door te investeren in kwaliteit en identiteit. Leegstand moet actief worden aangepakt.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Lokale toeristenbelasting gebruiken voor winkelkwaliteit en routes;
- ▶ Unieke profilering van centra (cultuurhistorisch, ambachtelijk, luxe e.a.);
- ▶ Fiscale prikkels en leegstandsverordening inzetten tegen leegstand;
- ▶ Geen herbestemming van verwaarloosde bedrijfspanden zonder investeringsverplichting;
- ▶ Behoud betaalbare werkruimte voor innovatieve start-ups;
- ▶ In een aanvulling op de economische visie bepalen we met raad, inwoners, ondernemers en college wat voor soort economie de gemeente wil hebben;

- ▶ Per kern wordt een economische visie opgesteld, aansluitend bij lokale identiteit;
- ▶ Gericht beleid om middenstand te behouden en nieuwe ondernemers aan te trekken;
- ▶ Flexkantoren en kleine kantoorunits toevoegen in Bussum-Zuid en Naarderbos om lokale werkgelegenheid te bevorderen en woon-werkverkeer te beperken;
- ▶ Aantrekkelijker maken van centrumgebieden met meer groen en zitplekken.

Gezonde en eerlijke voedselomgeving

De openbare ruimte speelt een rol in onze gezondheid. D66 wil dat de gemeente streeft naar een voedselomgeving die gezonde keuzes makkelijker maakt, in plaats van overdaad aan ongezonde alternatieven.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Starten met het meten van 'voedseldruk' (hoeveelheid ongezond aanbod);
- ▶ Analyse van de lokale voedselomgeving per wijk, inclusief hotzones met overaanbod aan ongezonde ketens;
- ▶ Beleidsmaatregelen om gezonde voedselkeuzes te stimuleren (bijv. via vergunningen).
- ▶ In vergunningverlening meer ruimte voor gezonde aanbieders, vooral in de omgeving van scholen en sportclubs;
- ▶ Samenwerking met JOGG en GGD om gezonde voedselkeuzes te stimuleren via campagnes en partnerschappen met scholen en sportaanbieders.

Zorg

In een samenleving kijken mensen naar elkaar om en biedt de overheid ondersteuning waar eigen kracht ontoereikend is. **Daar staan we voor.**

In het sociaal domein streven we daarom naar krachtige buurten en wijken, waarin gezondheid, preventie en sociale cohesie centraal staan. **Daar gaan we voor.**

Voorkomen is beter dan genezen

We investeren in preventie als basis voor betaalbare en toekomstbestendige zorg. Wij willen dat de gemeente werk maakt van gezonde buurten die uitnodigen tot bewegen, ontmoeten en ontspannen en dat de gemeente voorop loopt bij het voorkomen van onnodige luchtvervuiling.

D66 spreekt zich uit tegen verschraling van de WMO als gevolg van het Integraal Zorgakkoord (IZA), en pleit voor blijvende investeringen in het sociaal domein.

Zo maken we het verschil:

- ▶ De gemeente en uitvoerende instellingen houdt zich aan de norm van 1/50 BHV'ers;
- ▶ De gemeente zet een gemeentelijke communicatiecampagne in ter bewustwording van de ongezonde effecten van houtstook. Via gemeentelijke subsidies worden inwoners gestimuleerd om het rookkanaal in hun woning van een houtrookfilter te voorzien;
- ▶ Gemeente versterkt structureel de samenwerking tussen onderwijs, sport, welzijn en ruimtelijke ordening om een gezonde leefomgeving te bevorderen, conform regionale adviezen (JOGG, GGD);
- ▶ Maak inwoners bewust van hun eigen kracht, waarmee zelfredzaamheid gestimuleerd wordt en inwoners langer regie houden over hun eigen leven waardoor het sociaal domein betaalbaar gehouden kan worden.

Ouder worden in de Gooi en Vechtstreek

De vergrijzing in de regio neemt toe, met alle gevolgen van dien voor de zorgvraag en de eisen die aan de leefomgeving worden gesteld. D66 wil voorkomen dat deze ontwikkeling leidt tot overbelasting van het zorgstelsel of tot sociaal isolement van ouderen. Zelfstandig wonen met ondersteuning dichtbij huis moet de norm zijn.

Daarom pleit D66 voor een samenhangende aanpak waarbij wonen en zorg hand in hand gaan. Dat betekent dat wij investeringen in het aanpassen van bestaande woningen en de bouw van aantrekkelijke ouderenwoningen willen stimuleren.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Een gezondheidscentrum in elke wijk met relatief veel ouderen (een huisarts, fysiotherapeut, wijkverpleging);
- ▶ 24/7 AED binnen 500 meter waarmee mensen met een hartstilstand binnen 6 minuten gereanimeerd kunnen worden door daartoe opgeleide bewoners en de inwoners hier actief over informeren;
- ▶ Stimuleren van woonconcepten die zorg en zelfstandigheid combineren;
- ▶ Bij nieuwe woonzorgprojecten worden afspraken gemaakt over community building en sociale cohesie in en rond woonvoorzieningen voor ouderen;
- ▶ Bij herinrichting en onderhoud van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met toegankelijkheid voor ouderen en mensen met een beperking;

- ▶ Actieplannen voor vergroening van versteende wijken, met extra aandacht voor schaduw en verkoeling.

Jeugd en preventieve ondersteuning

Voor jongeren wil D66 een stevig fundament leggen. We zetten in op het voorkomen van uitval, het vergroten van kansen, en het versterken van bewustwording rond levenskeuzes. De jeugdzorg staat onder druk en vraagt om slimme, preventieve inzet die dichtbij plaatsvindt; op school, in buurthuizen en in de wijk.

Wij willen dat de gemeente structureel investeert in jongerenwerk en zorgt dat buurthuizen, scholen en maatschappelijke partners samenwerken om jeugdzorg te versterken omdat onze jongeren dat verdienen.

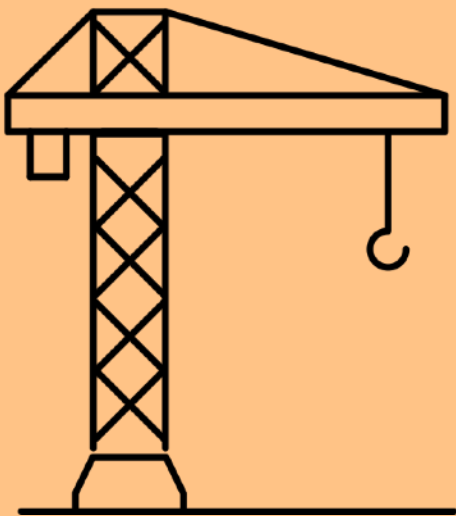
Zo maken we het verschil:

- ▶ Aantrekkelijk en toegankelijk maken van buurthuizen en buitenruimtes, zoals skatebanen en sportvelden;
- ▶ Alle middelbare scholieren behalen in de voorlaatste klas een EHBO diploma;
- ▶ Geen fastfood-locaties binnen één kilometer van scholen en sportverenigingen;
- ▶ Doorlopende, veilige fietsroutes als onderdeel van een gezonde leefstijl;
- ▶ De gemeente zet in op effectieve samenwerking met alle relevante organisaties, zoals STAD en het onderwijs, om de mentale gezondheid te verbeteren van onze jongeren door middel van uitrollen van projecten en voorlichting;
- ▶ Stimuleren van rook- en vapevrije generatie, onder meer via bewustwording op scholen en in de buurt;
- ▶ De gemeente verbetert de diagnose in de jeugdzorg, zodat jongeren sneller passende hulp krijgen;
- ▶ Clienten die hulp vragen hebben recht op één aanspreekpunt (de casemanager) die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het gehele zorg traject;
- ▶ De gemeente stimuleert experimentele en innovatieve welzijnsvormen in het voorveld om de druk op zwaardere zorg te verminderen;
- ▶ Instroom, doorstroom en uitstroom in de jeugdzorg worden concreet gemonitord, met een nadruk op meetbare resultaten per casus;
- ▶ Ondersteuning voor pleeggezinnen wordt verbeterd, inclusief financiële duidelijkheid en regelmatige dialoog met pleegouders;
- ▶ De gemeente biedt ondersteuning aan gezinnen met complexe scheidingen als preventieve maatregel binnen jeugdhulp.

Ruimtelijke Ordening

Gooise Meren groeit en verandert. De vraag naar woningen, voorzieningen en mobiliteit neemt toe, terwijl natuur, leefkwaliteit en erfgoed bescherming nodig hebben. Ruimtelijke keuzes bepalen hoe onze gemeente eruitziet. Niet alleen nu, maar ook in de komende decennia. Ruimtelijke keuzes dienen daarom zorgvuldig en in nauw overleg te worden gemaakt. **Daar staan we voor.**

D66 wil dat de gemeente stuurt op kwaliteit, balans en toekomstbestendigheid. Niet elk plan kan overal, niet alles kan tegelijk. Goede ruimtelijke ordening betekent kiezen voor plekken waar ontwikkeling echt waarde toevoegt, mét oog voor leefbaarheid, duurzaamheid en draagvlak. **Daar gaan we voor.**

Heldere ruimtelijke visie voor de hele gemeente

Er is behoefte aan een betere, integrale visie op de ruimtelijke inrichting van Gooise Meren. Veel kaders stammen uit eerdere jaren of zijn versnipperd. D66 wil dat de gemeente duidelijke keuzes maakt voor woningbouw, natuur, voorzieningen en mobiliteit. Per wijk en per kern.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Door aan te sluiten op de nieuwe NOTA RUIMTE een actuele ruimtelijke koers op te stellen die keuzes benoemt voor woningbouw, groen, voorzieningen en bedrijvigheid;
- ▶ Per kern (Bussum, Naarden, Muiden, Muiderberg) inzichtelijk maken welke ontwikkelingen wenselijk zijn en welke niet;
- ▶ Inrichting van nieuwe gebieden combineren met groen, water en mobiliteit;
- ▶ Ruimtelijke keuzes altijd afstemmen op ambtelijke capaciteit en financiële haalbaarheid;
- ▶ Gezondheid, klimaatadaptatie en natuur worden vaste onderdelen van elke ruimtelijke afweging. D66 wil dat de gemeente een integraal toetsingskader opstelt waarin wateropvang, hittestress, luchtkwaliteit, biodiversiteit en energie-infrastructuur standaard worden meegenomen;
- ▶ In de ruimtelijke visie reserveren we ruimte voor toekomstige energie-infrastructuur (transformatorstations, warmtebuffers, laadpleinen), zodat woningbouw en mobiliteit niet vastlopen door netcongestie.

Zorgvuldige inpassing in de omgeving

D66 wil bouwen op geschikte locaties binnen én buiten de bebouwde kom, zolang dit zorgvuldig gebeurt. Bij zogenaamde inbreidingslocaties is draagvlak essentieel om een woningbouwplan van de grond te krijgen. Openbaar groen en parkeerplaatsen mogen daarbij niet onnodig verloren gaan.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Zorgvuldige inpassing bij inbreiding, zodat er draagvlak is voor bouwplannen;
- ▶ Vooraf vaststellen van een beeldkwaliteitsplan bij kwetsbare of prominente locaties;
- ▶ Bouwen bij OV-knooppunten en boven parkeerplaatsen stimuleren;
- ▶ Woningbouw toestaan op (boeren)erven en vrijkomende landbouwgrond;
- ▶ Respect voor Natura 2000-gebieden, in lijn met geldende wetgeving;
- ▶ We benutten kansrijke herontwikkelingslocaties binnen de kernen, zoals het Scapino-terrein in Bussum;
- ▶ We passen de Groenindex en de op initiatief van D66 in Gooise Meren geïntroduceerde 3-30-300-regel toe bij nieuwe woningbouwplannen, om de kwaliteit van de leefomgeving te waarborgen;
- ▶ We onderzoeken de mogelijkheid van drijvende woningen, waar dit ruimtelijk en ecologisch verantwoord is.

Ruimtelijke kwaliteit en toezicht

Nieuwbouw moet duurzaam zijn, van hoge kwaliteit, en bijdragen aan een toekomstbestendige woningvoorraad. Ruimtelijke kwaliteit vraagt om duidelijke kaders én onafhankelijke toetsing. D66 vindt dat bouwplannen altijd getoetst dienen te worden aan heldere kwaliteitskaders voor ruimtelijke kwaliteit, en dat de gemeente gebruik maakt van een onafhankelijke beoordelingsstructuur.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Duurzame nieuwbouw van topkwaliteit dat daardoor langer blijft staan;
- ▶ Heldere en toegankelijke welstandsnormen die voor iedereen begrijpelijk zijn;
- ▶ Welstandsadvies door een onafhankelijke welstandsc commissie of stadsbouwmeester;
- ▶ Eén duidelijke en integrale bouwvisie voor de hele regio Gooi en Vechtstreek door een stadsbouwmeester voor de regio aan te stellen;
- ▶ Een regionale stadsbouwmeester en stadsecoloog die onafhankelijk kunnen adviseren, zodat ruimtelijke kwaliteit breed en deskundig wordt afgewogen;
- ▶ Natuurinclusief bouwen in nieuwe plannen, onder meer door ecologische zones te integreren in wijkontwikkelingen;
- ▶ Vroegtijdige participatie met duidelijke spelregels: wat kan wél, wat kan niet.

Zorgvuldig omgaan met ruimte binnen de kernen

De druk op de ruimte neemt toe. D66 wil mogelijkheden benutten, maar nooit ten koste van leefbaarheid, groenstructuren of onnodig verlies van publieke ruimte.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Inbreiding van nieuwe woningen toestaan waar dit kwaliteit toevoegt;
- ▶ Gematigde hoogbouw als optie waar dit goed past in schaal en omgeving;
- ▶ Openbaar groen, speelruimte en parkjes zoveel mogelijk behouden;
- ▶ Ontwikkeling afstemmen op verkeersdruk, voorzieningen en waterhuishouding;
- ▶ Het beoogde plan voor Bussum Zuid zal zorgvuldiger met de woningbouwcorporaties én met de bewoners worden ingevoegd;
- ▶ Meer ruimte voor wonen boven winkels;
- ▶ Nieuwe ontwikkelingen in de kernen moeten bijdragen aan een gezonde leefomgeving: voldoende schaduw, ruimte om te bewegen.

Nieuwe uitbreidingslocaties: zorgvuldig, onderbouwd, gedragen

Ook Gooise Meren kan ruimte vinden voor nieuwe woningen en voorzieningen, maar wel met oog voor natuur en landschappelijke waarde. Op de meeste plekken betekent

dit dat wij uitbreidingen niet wenselijk vinden, omdat dit ten koste van waardevolle natuur zou gaan. Toch willen we laten onderzoeken wat wél mogelijk is.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Nieuwe mogelijke bouwlocaties zorgvuldig onderzoeken, zoals kansrijke zones rondom Naarden (ten zuiden van het Naarderbos en de A1);
- ▶ Vermijden van bebouwing in het IJmeer;
- ▶ Ruimte reserveren voor logistieke hubs en duurzame bouwlogistiek, zodat bouwprojecten minder overlast veroorzaken.

Ruimtelijke kwaliteit en onafhankelijke toetsing

Een aantrekkelijke gemeente staat of valt met kwaliteit. Omgevingsplannen moeten goed worden getoetst en ontwerpqualität moet leidend zijn.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Bouwplannen toetsen aan heldere, toegankelijke kwaliteitskaders.
- ▶ De rol van de stadsecoloog versterken en onafhankelijker positioneren.
- ▶ Regionale samenwerking stimuleren via een stadsbouwmeester voor de hele Gooi- en Vechtstreek;
- ▶ D66 wil dat natuur- en diervriendelijk ontwerp onderdeel wordt van het kwaliteitskader - Ecologische verbindingen, natuurbruggen en faunatunnels worden waar mogelijk in plannen geïntegreerd.
- ▶ We versterken het toetsingskader door gezondheidseffecten zoals luchtkwaliteit, geluid, schaduw en hittestress, expliciet onderdeel te maken van de ruimtelijke beoordeling.

Gebiedsgerichte ontwikkeling van Bussum centrum

De gemeente Gooise Meren heeft prachtige centra zoals de Vesting Naarden, de Vesting Muiden en Muiderberg. Het centrum van Bussum echter vraagt om een samenhangende visie en een sterke koppeling tussen ruimtelijke ingrepen, mobiliteit, groen en levendigheid. D66 vindt dat het centrum van Bussum nu niet optimaal functioneert. De bebouwing en openbare ruimte zijn een onafhankelijke lappendeken en op een aantal kleine locaties na is het geen prettig verblijfsgebied. Hiermee wordt de middenstand tekort gedaan, maar vooral ook de inwoners van onze gemeente. Het kan wel en het kan beter!

Zo maken we het verschil:

- ▶ De centrumvisie Bussum actualiseren (de geactualiseerde versie van 2019 is ook al verouderd) en koppelen aan cultuur, levendigheid en vergroening;
- ▶ Kansrijke verblijfslocaties zoals het Julianaplein en Wilhelminaplantsoen herinrichten met oog voor horeca en groen;
- ▶ In gesprek met ondernemers en vastgoedeigenaren zoeken we draagvlak voor een aanscherping

- van het welstandsniveau waaraan gevels en gevelreclames moeten voldoen;
- ▶ Het Scapino-terrein moet zo snel mogelijk worden ontwikkeld voor betaalbare woningbouw met een vernieuwde parkeergarage. Jaren geleden had D66 plannen hiervoor bedacht;
- ▶ Wonen boven winkels actief stimuleren.

Balans tussen natuur, bouwen en water

De regio is kwetsbaar: natuurgebieden, water en cultuurhistorie liggen vlak tegen de bebouwing. D66 wil een integrale aanpak waarin natuur, waterbeheer en ruimtelijke ontwikkeling hand in hand gaan.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Geen woningbouw in kwetsbare natuurgebieden; natuur is geen bouwreserve;
- ▶ Ecologische verbindingen realiseren bij nieuwe gebiedsontwikkelingen, o.a. bij Bussum-Zuid en rond het GNR;
- ▶ Waterberging versterken bij nieuwe plannen; aandacht voor kwelwater en overstromingsrisico's;
- ▶ Natuur versterken door groene corridors, natuurvriendelijke oevers en landschappelijke inpassing;
- ▶ In alle ruimtelijke plannen wordt wateropvang verplicht opgenomen, net als klimaatadaptieve maatregelen zoals wadi's, groene oevers, koeltepleinen en zachte oevers;
- ▶ D66 wil dat natuurgebieden beter worden verbonden via groene corridors en ecologische zones, zodat biodiversiteit en recreatie in balans blijven;
- ▶ Bestemmingsplannen nemen zonering van kwetsbare natuur op, inclusief regels over recreatie, woningbouw en handhaving.

Snellere en betere vergunningverlening

Veel woningbouw ligt stil door lange wachttijden en beperkte uitvoeringscapaciteit. D66 vindt dat vergunningverlening sneller, voorspelbaarder en kwalitatief beter moet.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Vergunningstermijnen verkorten en investeren in gemeentelijke capaciteit;
- ▶ Risico op vergunningverlening van rechtswege voorkomen door betere planning;
- ▶ Eenduidiger regels in omgevingsplannen, zodat bewoners en bedrijven weten waar ze aan toe zijn;
- ▶ Vergunningverlening wordt uitgebreid met expertise op het gebied van klimaatadaptatie, energietechniek en natuurinclusief bouwen, zodat projecten sneller én toekomstbestendig worden beoordeeld;
- ▶ Vergunningprocedures voor duurzame initiatieven (zoals zonnepanelen, groene daken, laadinfra) worden gestroomlijnd waar dit mogelijk is binnen de Omgevingswet.

Voorzieningen, opvang en leefbare wijken

Ruimtelijke ordening draait ook om ruimte voor zorg, noodopvang, onderwijs en leefbaarheid.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Voor noodopvang criteria opstellen voor locaties, capaciteit en brandveiligheid;
- ▶ Voorzieningen in groeiende wijken als De Krijgsman tijdig realiseren;
- ▶ Bij herinrichting van buurten rekening houden met ouderen, toegankelijkheid en gezondheid;
- ▶ Publieke functies combineren waar dat kan: bijvoorbeeld zorg, sport en cultuur op één plek;
- ▶ D66 wil dat opvanglocaties worden ontworpen volgens principes van gezondheid, veiligheid en zelfredzaamheid. Dit betekent onder andere ruimte voor buitenterreinen, groene buffers, beweegruimte en voorzieningen voor lessen, zorg en ontmoeting;
- ▶ Bij nieuwe of aangepaste wijken reserveert de gemeente ruimte voor woonzorgconcepten zoals beschut wonen, geclusterd wonen en voorzieningen voor mantelzorg en respijtzorg

Gelijke participatie bij woningbouw

Participatie bij ruimtelijke plannen raakt vaak alleen de gevestigde belangen. D66 wil dat woningzoekenden ook een stem krijgen in planvorming, net als omwonenden. Zo maken we participatie rechtvaardiger én realistischer.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Raad voor woningzoekenden betrekken bij participatie bij woningbouw;
- ▶ Gelijke positie voor woningzoekenden en omwonenden in inspraakprocedures.

Inrichting en Beheer van de Openbare Ruimte

D66 wil dat de openbare ruimte uitnodigt tot verblijf, ontmoeting en beweging. Een leefbare straat is veilig, schoon, groen en toegankelijk voor iedereen. Wij willen dat de gemeente deze ruimte behandelt als een gedeelde verantwoordelijkheid van overheid, bewoners en ondernemers. **Daar staan we voor.**

We willen dat de buitenruimte in onze gemeente verder vergroent, toegankelijker wordt en beter voorbereid is op klimaatverandering. We creëren meer ruimte voor voetgangers en fietsers, versterken veiligheid, en zorgen voor hoogwaardig onderhoud en duidelijke regels. Bewoners en ondernemers krijgen meer kansen om actief bij te dragen aan beheer en kwaliteit van hun straat of buurt. **Daar gaan we voor.**

Groen en klimaatbewust inrichten

Verstening van tuinen en pleinen vergroot hittestress, vermindert biodiversiteit en draagt bij aan wateroverlast. D66 vindt dat vergroening de norm moet zijn, ook op particulier terrein. Tegelijk willen we mensen motiveren, niet verbieden. Door slimme stimulansen kan de gemeente bewoners helpen vergroenen.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Gemeente voert een communicatiecampagne over de effecten van dicht betegelde tuinen op hittestress en wateroverlast;
- ▶ Stimuleren van groene tuinen via gratis afvoer van tegels en pakketten met zaaigoed, boompjes en compost;
- ▶ Gekapt groen wordt volledig gecompenseerd, waarbij de grootte en omvang van de terug te plaatsen boom zo dicht mogelijk bij dezelfde grootte moet komen als de gekapte boom;
- ▶ Maximeren van bestrating bij tuinen in nieuwe of aangepaste bestemmingsplannen;
- ▶ De gemeente maakt een actieplan voor de minst schaduwrijke buurten, met aanplant van bomen en aanleg van verkoelende parkjes (volgens de 3-30-300-regel);
- ▶ De gemeente past de groenindex systematisch toe om vergroening per wijk meetbaar te maken en gebruikt deze als basis voor herinrichtingsbesluiten;
- ▶ Bedrijventerreinen worden waar mogelijk vergroend, bijvoorbeeld door herinrichting, boomaanplant en het creëren van groene corridors.

Gebruik en eigenaarschap van openbare ruimte

Een fijne openbare ruimte is niet alleen een taak van de overheid. D66 wil bewoners de kans geven om (een deel van) hun straat of plein te beheren, mits er een goed plan ligt. Beheer in samenwerking met buurtbewoners vergroot betrokkenheid, verlaagt beheerkosten en versterkt de leefomgeving.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Bewonersinitiatieven voor overname van beheer door gemeente faciliteren;
- ▶ Aantrekkelijke openbare ruimte als stimulans voor winkelgebied en horeca;
- ▶ Bij herinrichting eerst ruimte voor voetgangers, dan groen, dan fiets, dan deelsvervoer pas daarna autoparkeren en -rijbaan. (STOMP-principe);
- ▶ Advies inwinnen bij aanwonenden en belangenorganisaties (o.a. cliëntenbelang, fietsersbond) bij herinrichting van straten;
- ▶ De gemeente stelt gemeenteground en budget beschikbaar voor buurtgroen, waarbij inwoners zelf beplanting mogen kiezen (zoals in het Appelboomproject);
- ▶ Reclame-uitingen in de openbare ruimte worden eenduidig gereguleerd om overlast te verminderen en de ruimtelijke kwaliteit te vergroten.

Schoon, onderhoud en basisvoorzieningen

Een goed onderhouden openbare ruimte is een basisvoorwaarde voor leefbaarheid. D66 wil dat de gemeente structureel investeert in schoonhouden, kwalitatief onderhoud en voldoende voorzieningen in de buitenruimte. Dit vraagt om structurele middelen.

Zo maken we het verschil:

- ▶ De gemeente verhoogt het onderhoudsniveau van groen, voetpaden en verlichting en borgt hiervoor een robuust budget;
- ▶ Afvalbakken worden vaker geleegd op locaties waar nu structureel overlast is of waar veel bezoekers komen;
- ▶ Bij herinrichting van pleinen en parken wordt expliciet ruimte gemaakt voor ontmoetingsplekken voor jong en oud, zoals sportplekken, jeu-de-boulesbanen en zitplekken;
- ▶ Bij winkelgebieden en drukke plekken komt een openbaar toilet of een heldere afspraak met horeca.

Toegankelijkheid en veiligheid

De openbare ruimte moet goed toegankelijk zijn voor iedereen: jong, oud en mensen met een beperking. Ook veiligheid en overzichtelijkheid verdienen aandacht. D66 wil duidelijke regels voor uitstallingen en openbare voorzieningen in winkelgebieden.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Winkeliers maken gezamenlijk plan voor uitstallingen om hinder te beperken en toegankelijkheid te vergroten;
- ▶ Herinrichting en schoonhouden in samenspraak met bewoners en ondernemers;
- ▶ Robuust budget voor onderhoud op hoog niveau;
- ▶ Winkelgebieden krijgen extra aandacht voor toegankelijkheid voor ouderen;
- ▶ De gemeente verbetert de verlichting op fietspaden en drukke routes om sociale veiligheid en verkeersveiligheid te vergroten;
- ▶ Handhaving op snelheid van fatbikes en e-bikes wordt geïntensiveerd om de veiligheid op fietspaden te verbeteren.

Fietsinfrastructuur en mobiliteit in de openbare ruimte

Fietsen en lopen zijn de basis van duurzame mobiliteit. D66 wil dat fietsinfrastructuur en fietsparkeren voorrang krijgen boven autoparkeren bij herinrichtingen. Tegelijk moeten keuzes goed afgestemd worden tussen gemeenten, met ruimte voor experimenten.

Zo maken we het verschil:

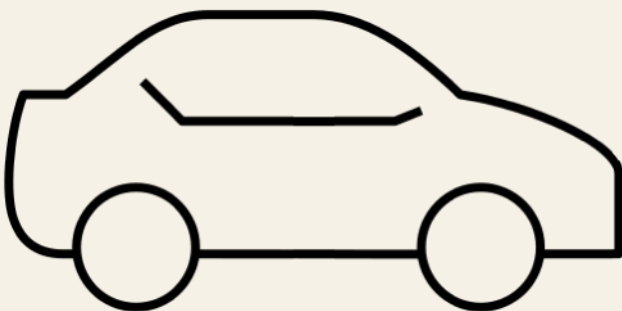
- ▶ Bij herinrichting: eerst fietsparkeerplekken, dan autoparkeren;

- ▶ Regionale afstemming fietsinfrastructuur;
- ▶ Snelfietspaden, doorfietsroutes en gewone fietspaden worden afzonderlijk ontworpen en afgestemd.
- ▶ Bij aanleg snelfietsroutes: liever ten koste van parkeerplaatsen dan van groen;
- ▶ Bij verkeerslichten wordt geëxperimenteerd met Oxford Crossings (alles tegelijk op groen voor langzaam verkeer);
- ▶ De gemeente zet in op onderhoud en verbetering van voet- en fietspaden, met extra prioriteit voor routes naar scholen, sportlocaties en OV-knooppunten;
- ▶ Bij herinrichting van straten wordt onderscheid gemaakt tussen langzaam verkeer, elektrische fietsen en snelverkeer om de verkeersveiligheid te vergroten.

Mobiliteit en Bereikbaarheid

Mobiliteit is geen doel op zich, maar een voorwaarde voor vrijheid, economische ontwikkeling en gelijke kansen. Gooise Meren en de Gooi en Vechtstreek moeten bereikbaar zijn op een veilige, duurzame en toekomstbestendige manier. **Daar staan we voor.**

Wij willen dat de gemeente slimme keuzes maakt die duurzame mobiliteit voorrang geven, zonder bereikbaarheid uit het oog te verliezen. **Daar gaan we voor.**

Duurzaam vervoer als uitgangspunt

Fietsen, lopen en openbaar vervoer zijn de fundamenteën van toekomstbestendige mobiliteit. D66 wil dat de gemeente bij alle mobiliteitsplannen deze vormen prioriteit geeft, en zorgt voor goede overstappunten en veilige routes.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Investeren in comfortabele, veilige fietspaden en ruime fietsenstallingen, vooral bij OV-knooppunten;
- ▶ Bij herinrichting voorrang voor fietsparkeren boven autoparkeren;
- ▶ OV-hubs verbeteren voor deelvervoer, fietsen en bussen;
- ▶ Meer en betere bushokjes en wachtruimten, met aandacht voor toegankelijkheid.

Regie op bereikbaarheid en regionale samenwerking

Mobiliteitsvragen stoppen niet bij gemeentegrenzen. D66 wil een regionale vervoersvisie die gemeenten helpt om gezamenlijk op te treden richting provincie en vervoerders. Daarbij is oog nodig voor maatwerk per kern, waarbij bereikbaarheid en leefbaarheid in balans zijn.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Gemeenten stemmen verkeersvisies regionaal af en laten mobiliteitsnetwerken meegroeien met de bevolkingsontwikkeling;
- ▶ Mobiliteitsplannen per dorpskern, afgestemd op de lokale identiteit en behoeften;
- ▶ Gooise Meren maakt consequente keuzes over 30 km/u in de bebouwde kom, met uitzondering van doorgaande wegen, en zorgt voor goede afstemming met hulpdiensten;
- ▶ De gemeente zet zich in om mobiliteitsmaatregelen beter te communiceren, zodat inwoners begrijpen wat waar verandert.

OV behouden en verbeteren

Openbaar vervoer is een publieke voorziening, niet alleen een commerciële dienst. D66 wil dat belangrijke lijnen behouden blijven, ook als ze financieel minder rendabel zijn. De gemeente moet alternatieven als buurtbussen of maatwerkvervoer actief ondersteunen.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Behoud van OV-lijnen;
- ▶ De gemeente ondersteunt buurtbussen of maatwerkoplossingen;
- ▶ Verbeter OV-verbindingen tussen woonwijken en bedrijventerreinen;
- ▶ Draagvlak vinden bij de rijksoverheid en provincie voor (gedeeltelijke) ondertunneling van het spoor in Naarden-Bussum om barrières weg te nemen en leefbaarheid en veiligheid te verbeteren.

Autoverkeer slim organiseren

De auto blijft nodig, maar verdient niet overal voorrang. D66 wil strategisch parkeren aan de rand van centra, gecombineerd met kortparkeertarieven en slimme apps. In dorpskernen en woonwijken geven we de ruimte terug aan voetganger en fietser.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Strategische parkeervoorzieningen aan rand van centra;
- ▶ Kortparkeertarieven en parkeerapps voor efficiënt gebruik;
- ▶ Meer autoluwe woonwijken en dorpskernen;
- ▶ Draagvlak vinden bij de rijksoverheid voor maatregelen die de doorstroming en leefbaarheid langs de A1/A6 verbeteren, zoals snelheidsregimes of trajectcontrole.

Veilig verkeer voor iedereen

Een veilige verkeersomgeving is essentieel voor leefbaarheid en gezondheid. D66 wil dat voetgangers, fietsers, ouderen en jongeren zich veilig door Gooise Meren kunnen bewegen. Daarbij hoort strengere handhaving, duidelijke infrastructuur en bescherming van kwetsbare verkeersdeelnemers.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Handhaving op snelheid, met extra aandacht voor e-bikes en fatbikes;
- ▶ Routes en kruisingen zo inrichten dat bakfietsen veilig (voor anderen) kunnen deelnemen aan het verkeer;
- ▶ Verbeteren van zichtbaarheid en veiligheid door betere verlichting op fietsroutes en voetpaden;
- ▶ Duidelijke scheiding tussen snel en langzaam verkeer, zodat risico's worden verminderd en routes overzichtelijk blijven.

Toekomstvisie grote projecten

De bereikbaarheid van Gooise Meren staat onder druk. D66 wil dat de gemeente nu al scenario's verkent voor de lange termijn, zodat grote ingrepen mogelijk worden wanneer dat nodig is.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Verkennen van ondertunneling van de A1 op termijn, gezien de impact op leefbaarheid en nieuwe mogelijkheden van stadsontwikkeling;
- ▶ Onderzoek naar effecten van een (gedeeltelijke) spoorondertunneling op centrumontwikkeling, verkeersstromen en leefkwaliteit.

Politieke inzet en lokale betrokkenheid

Mobiliteit raakt iedereen. Daarom wil D66 dat de gemeente investeert in lokale betrokkenheid en samenwerking op regionaal en landelijk niveau om mobiliteitsambities waar te maken.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Bijeenkomsten organiseren voor input van inwoners en maatschappelijke partners;
- ▶ Deelvervoer actief stimuleren als onderdeel van gemeentelijk beleid;
- ▶ Gemeente neemt bewoners actief mee in mobiliteitsbesluiten door betere communicatie en transparantie over effecten op leefbaarheid en verkeer.

Duurzaamheid en Energie

Klimaatverandering en grondstoffenschaarste vragen om een effectief overheidsbeleid (op alle bestuursniveaus) dat zorgt voor een duurzaam sterke samenleving. Duurzaamheid moet herkenbaar, betaalbaar en toegankelijk zijn. **Daar staan we voor.**

D66 wil dat de gemeente het voortouw neemt in de verduurzaming van onze samenleving. Omdat we meer elektriciteit gaan gebruiken, moeten we het stroomnet niet alleen versterken, maar vooral ook anders gaan gebruiken. Dat betekent dat we flexibeler moeten omgaan met stroom en meer gaan opslaan. Doen we dat niet? Dan ontstaat er netcongestie. Het lokale gebruik van duurzame energie zoals zonne- en windenergie vragen om lokaal leiderschap en samenwerking met bewoners, bedrijven, energiecoöperaties en energie-gemeenschappen. Wij willen dat de gemeente prioriteit geeft aan lokale energiecoöperaties en energie-gemeenschappen waardoor opwekken en gebruik beter afgestemd kan worden en iedereen in staat wordt gesteld om met de energietransitie mee te doen. **Daar gaan we voor.**

Energie lokaal opwekken en gebruiken

Lokale energieopwekking verlaagt de energiekosten, verlaagt de CO₂-uitstoot, vergroot het eigenaarschap en vermindert de druk op het net. D66 wil dat de gemeente energiegemeenschappen actief ondersteunt en een decentraal energiesysteem bevordert.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Energiegemeenschappen een preferente positie geven binnen gemeentebeleid;
- ▶ Gemeente stimuleert collectieve oplossingen zoals warmtenetten;
- ▶ Ruimte bieden aan meerdere bronnen (zoals aquathermie en zonne-energie);
- ▶ Gemeente stimuleert om lokaal opgewekte energie ook lokaal te gebruiken;
- ▶ De gemeente ondersteunt lokale energiecoöperaties zoals Wattnu actiever door hen een primaire rol te geven bij collectieve opwekprojecten en bij gebiedsgerichte pilots voor energiedeling (bijv. op bedrijventerreinen);
- ▶ De gemeente versnelt de realisatie van warmtenetten door proactief mee te werken aan projecten op basis van aquathermie en hybride oplossingen, passend bij de diversiteit van woningtypen in Gooise Meren;
- ▶ Een gemeentelijk VvE-loket opzetten dat advies en ondersteuning biedt voor verduurzaming, met aandacht voor financiering, subsidies en technische uitvoerbaarheid;
- ▶ Zonnegeluidswal ten behoeve van leefbaarheid Naarderbos uitvoeren.

Slimme oplossingen voor netcongestie

Het elektriciteitsnet raakt overbelast. D66 wil dat de gemeente actief bijdraagt aan oplossingen door ruimte te reserveren voor infrastructuur, opslag en slimme laadoplossingen.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Pilotprojecten ondersteunen voor bi-directioneel laden en wijkbatterijen;
- ▶ D66 steunt de regio die werkt aan een gezamenlijk batterijplan samen met energiecoöperaties en bedrijven;
- ▶ Prijsregulering van laadpalen in MRA-aanbestedingen;
- ▶ Pilotprojecten uitvoeren met wijkbatterijen op strategische locaties, waaronder bedrijventerreinen en woonwijken die al met netcongestie te maken hebben (bijv. rond Gooimeer en Bussum);
- ▶ Carports met zonnepanelen en bi-directionele laadpleinen stimuleren, volgens succesvolle voorbeelden binnen de regio (zoals het model bij 't Spant);
- ▶ In ruimtelijke plannen standaard ruimte reserveren voor energie-infrastructuur, zoals transformatorruimtes en logistieke hubs voor duurzame bouwlogistiek.

Gezonde leefomgeving monitoren

Leefbaarheid en duurzaamheid gaan hand in hand. D66 vindt dat harde data over luchtkwaliteit en geluidsbelasting cruciaal zijn voor goed beleid. De gemeente moet inzetten op een meetbare verbetering van de leefomgeving.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Uitbreiding van het meetnetwerk voor luchtkwaliteit, lichtvervuiling en geluid;
- ▶ Gebaseerd op metingen beleid ontwikkelen voor gezonde leefomgeving;
- ▶ Zero-emissie zones voorbereiden met draagvlak en communicatie;
- ▶ Verduurzaming van gemeentelijk vastgoed versnellen en meetbaar maken, zodat gemeentelijke gebouwen een voorbeeldfunctie vervullen op het gebied van energiegebruik en luchtkwaliteit.

Delen als duurzaam alternatief

Een duurzame samenleving draait ook om slim delen: vervoer, spullen, energie. D66 wil dat de gemeente dit actief ondersteunt en omarmt als beleidsdoel, niet alleen als burgerinitiatief.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Delen van vervoermiddelen, gereedschap, boeken, kleding en energie stimuleren;
- ▶ Gemeentelijk beleid ontwikkelen dat delen en circulaire economie ondersteunt;
- ▶ Het delen van energie stimuleren via lokale energiegemeenschappen, inclusief experimenten met energiedelen tussen bedrijven, VvE's en wooncomplexen.

Cultuur

Cultuurbeleid moet toegankelijk zijn voor iedereen. D66 ziet cultuur als publieke basisvoorziening die innovatie, erfgoed, gemeenschapszin en economische waarde stimuleert. Cultuur is meer dan kunst alleen. Het verbindt mensen, geeft identiteit aan buurten en dorpen en draagt bij aan welzijn en ontwikkeling. **Daar staan we voor.**

D66 Gooise Meren wil dat cultuurbeleid een volwaardig onderdeel uitmaakt van het gemeentelijk beleid omdat cultuur een volwaardig onderdeel uitmaakt van de samenleving. **Daar gaan we voor.**

Cultuur als basis, niet als sluitpost

In tijden van bezuinigingen verdwijnt cultuur vaak als eerste uit de begroting. Gooise Meren heeft veelzijdige cultuurvoorzieningen, wij willen dit ten minste behouden en liever versterken. Bij D66 GM krijgt cultuur een plek op de begroting die het verdient, door gemeentelijke cultuurplannen verplicht te stellen en subsidies voor culturele initiatieven en instellingen te indexeren. Structureel beleid zorgt voor rust en ruimte voor makers, instellingen en vrijwilligers.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Cultuurplan elke vier jaar vaststellen in de gemeenteraad;
- ▶ Gemeentelijke cultuursubsidies indexeren op inflatie;
- ▶ Transparant en eenduidig subsidieproces;
- ▶ Vast budget voor incidentele culturele initiatieven.

Bibliotheken als maatschappelijke ankers

Bibliotheken vervullen een onmisbare rol op het snijvlak van cultuur, educatie en inclusie. D66 wil dat de gemeente de bibliotheek versterkt en beschermt, juist nu veel mensen behoefte hebben aan laagdrempelige informatie, ontmoeting en ontwikkeling.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Niet bezuinigen op de bibliotheek;
- ▶ Ontwikkel de bibliotheek in Bussum tot een centrale ontmoetings- en studieplek voor inwoners.

Regionale samenwerking en identiteit

De regio Gooi en Vechtstreek heeft waardevolle musea, erfgoed en culturele initiatieven. D66 wil deze waarde versterken via structurele samenwerking in de regio en een gezamenlijke visie. De Regioconservator speelt hierin een belangrijke rol.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Een lokaal en regionaal cultuurbeleid opstellen en uitvoeren;
- ▶ Structureel overleg tussen cultuurportefeuillehouders in de regio;
- ▶ Uitvoeringsbudget beschikbaar stellen voor regionale samenwerking;
- ▶ Regionaal cultuurbeleid is noodzakelijk om de Regioconservator te behouden en samenwerking tussen musea te versterken;
- ▶ Vroegtijdige afstemming met UNESCO bij ruimtelijke ontwikkelingen;
- ▶ Gratis toegang tot regionale cultuurinstellingen voor jongeren op meerdere dagen;
- ▶ Structurele samenwerking tussen musea, erfgoed- en cultuurpartners versterken.

Culturele infrastructuur in de kernen

De culturele voorzieningen in Gooise Meren verschillen per kern. D66 wil dat elke kern beschikt over toegankelijke plekken voor cultuur, ontmoeting en creativiteit. Door lokale behoeften centraal te stellen, versterken we de eigen identiteit van Muiden, Muiderberg, Bussum en Naarden.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Kernspecifieke culturele behoeften in kaart brengen;
- ▶ Kleinschalige broedplaatsen en ateliers stimuleren;
- ▶ Tijdelijke culturele invullingen in leegstaande panden ondersteunen;
- ▶ Gratis culturele dagen organiseren, waar mogelijk in samenwerking met het onderwijs.

Erfgoed en monumenten

Erfgoed en monumenten geven Gooise Meren karakter en verbondenheid. D66 wil erfgoed behouden en toekomstbestendig maken door duurzaam te investeren en erfgoed sterker te verbinden met ruimtelijke ontwikkelingen.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Starten van een pilot om erfgoed te verduurzamen;
- ▶ Erfgoed koppelen aan ruimtelijke ordening;
- ▶ Een beeldendekunstroute ontwikkelen.

Toegang tot cultuur en cultuureducatie

Cultuur moet voor iedereen bereikbaar zijn. Daarom stimuleert D66 toegankelijkheid, cultuureducatie en deelname, zodat meer inwoners (vooral jongeren) in aanraking komen met cultuur.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Gratis museumtoegang voor jongeren t/m 18 jaar;
- ▶ Integraal huisvestingsplan voor culturele instellingen opstellen;
- ▶ Uitbreiding van het Filmhuis op de *huidige* locatie onderzoeken.

Sport

Sport en bewegen dragen bij aan gezondheid, plezier, ontmoeting en gelijke kansen. D66 wil dat iedereen, van jong tot oud, toegang heeft tot een breed en laagdrempelig sportaanbod. **Daar staan we voor.**

De gemeente speelt daarbij een belangrijke rol, zowel in infrastructuur als in ondersteuning. Wij willen dat de gemeente sport niet alleen ziet als topsport of verenigingswerk, maar als een integraal onderdeel van het sociale en fysieke domein. **Daar gaan we voor.**

Sport voor iedereen

Elk kind moet kunnen sporten, maar niet elk gezin kan dat betalen. D66 wil dat de gemeente het sportbeleid inzet om deze ongelijkheid te verkleinen. Iedereen moet kunnen meedoen, ook wie minder te besteden heeft.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Sport toegankelijker maken;
- ▶ Specifiek sportbudget reserveren voor jongeren en kansarme groepen;
- ▶ Actieve inzet op het Jeugdfonds Sport & Cultuur;
- ▶ Voldoende sportvoorzieningen voor jeugd.

Gezamenlijke sportvisie en regionale afstemming

Binnen de regio maken inwoners gebruik van sportfaciliteiten buiten de grenzen van Gooise Meren. D66 wil dat gemeenten hun sportvisie beter afstemmen. Regie en samenwerking zorgen voor eerlijkere verdeling van middelen en versterken het sportaanbod over gemeentegrenzen heen.

Zo maken we het verschil:

- ▶ De gemeente stelt een sportvisie op en stemt die regionaal af;
- ▶ Regionale samenwerking op gebied van accommodaties, toeleiding en talentontwikkeling.

Sportaccommodaties

Sportaccommodaties moeten veilig, gezond en toekomstbestendig zijn. D66 wil dat sportparken en zwemvoorzieningen aansluiten bij de behoeften van inwoners, duurzaam worden beheerd en ruimte bieden aan veelzijdig gebruik. Daarbij hoort dat keuzes rond materialen en voorzieningen zorgvuldig worden afgewogen, met oog voor gezondheid, natuur en doelgroepen.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Het uitwerken van alternatieven voor kunstgras met rubbergranulaat vanwege gezondheidsrisico's en natuurschade;
- ▶ Heroverwegen van natuurlijk gras met technische hulpmiddelen (lichtinstallaties) als duurzamer alternatief;
- ▶ Voldoende zwemvoorziening in Gooise Meren behouden of herontwikkelen, met oog voor alle gebruikers;
- ▶ Ontwikkelen van een natuurlijke buitenzwemplaats met faciliteiten in de Vecht, Vesting Naarden of andere kansrijke locatie.

Sport en natuur in balans

Gooise Meren biedt unieke mogelijkheden voor buitensport, maar deze activiteiten mogen natuurwaarden niet schaden. D66 streeft naar een evenwichtige benadering waarbij recreatie, biodiversiteit en leefbaarheid hand in hand gaan. Dat vraagt om duidelijke keuzes, zorgvuldig beheer en stimulering van duurzamere vormen van buitensport.

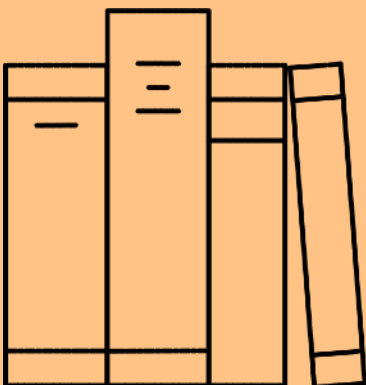
Zo maken we het verschil:

- ▶ Onderzoeken of een MTB-vignet of andere vorm van regulering effectief is;
- ▶ Beperking van gemotoriseerde watersporten nabij natuurgebieden;
- ▶ De gemeente moet het sporten in de openbare ruimte bevorderen. D66 wil dat er een 5, 10 en 15 km hardlooproute door de gemeente wordt 'bewegwijzerd'. Deze routes moeten ook digitaal beschikbaar zijn via de website en andere digitale kanalen van de gemeente. Daarnaast wil D66 dat er in de gemeente meer sportveldjes en skatebanen worden aangelegd. Naast hardlooproutes kunnen er voor ouderen ook wandelroutes worden gemaakt;
- ▶ Stimuleren en faciliteren van ongemotoriseerde watersporten zoals zeilen, roeien en kitesurfen.

Bestuur, Veiligheid en Handhaving

D66 staat voor een betrouwbare open overheid die integer, transparant en aanspreekbaar is. Goed bestuur betekent duidelijke spelregels, respectvolle omgang en ruimte voor echte participatie. **Daar staan we voor.**

Wij willen dat de gemeente zich niet alleen bestuurlijk verantwoordt, maar ook een actieve rol speelt in het versterken van de lokale democratie en het tegengaan van ondermijning. **Daar gaan we voor.**

Bestuurlijke betrouwbaarheid en integriteit

Integriteit is de basis van goed bestuur. D66 vindt dat volksvertegenwoordigers en bestuurders aan de hoogste normen moeten voldoen. Lokale controle en onafhankelijke meldpunten zijn daarbij cruciaal. Ook een sterke pers draagt bij aan controle op de macht.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Meldpunt of ombudsman voor integriteitskwesties instellen;
- ▶ Gemeenteraad stimuleert onafhankelijke controle op bestuur;
- ▶ Sterke lokale journalistiek ondersteunen als waakhond van de democratie;
- ▶ Het integriteitsrapport dat aan het begin van iedere collegeperiode wordt opgesteld, wordt openbaar gemaakt en aanbevelingen worden aantoonbaar opgevolgd en periodiek besproken in de gemeenteraad;
- ▶ Mogelijkheid onderzoeken voor zwaardere integriteitstoetsing, inclusief uitgebreidere VOG-screening of veiligheidschecks voor bestuurders, raadsleden en sleutelfunctionarissen.

Participatie en representatie

Participatie is alleen zinvol als deze eerlijk, duidelijk en inclusief is. D66 wil dat de gemeente participatie breder organiseert bij onderwerpen die brede betrokkenheid vereisen. Bijvoorbeeld een samenstelling van een burgerberaad via een gewogen loting.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Per onderwerp een inwonerspanel via loting inzetten;
- ▶ Heldere spelregels over wat er te beslissen valt en wie meepraat;
- ▶ Niet steeds dezelfde groep betrekken, maar streven naar representativiteit;
- ▶ Ruimte geven voor co-creatie en duidelijke grenzen aan verwachtingen stellen;
- ▶ Een pilot burgerberaad met gelote inwoners introduceren voor onderwerpen die brede betrokkenheid vereisen;
- ▶ Participatieprocessen uitbreiden met doelgroepen die doorgaans niet aan tafel zitten, zoals jongeren, nieuwkomers en woningzoekenden.

Veiligheid en weerbaarheid

Ondermijning, witwaspraktijken en andere vormen van criminaliteit vragen om daadkrachtige, slimme en regionale samenwerking. D66 wil dat gemeenten nauwer samenwerken via de Veiligheidscoalitie Midden-Nederland voor bijvoorbeeld opleiding van boa's, toezichthouders en beleidsmedewerkers over o.a. de praktische kant van bestuurlijke controles, kennis over de signalen van ondermijning en de eigen bevoegdheden.

Zo maken we het verschil:

- ▶ BOA's effectiever inzetten en regionale samenwerking versterken;
- ▶ Regionale samenwerking via de Veiligheidscoalitie Midden-Nederland intensiveren;
- ▶ Zichtbare handhaving versterken, met specifieke inzet op verkeersveiligheid (snelheid, e-bikes, fatbikes);
- ▶ Heldere regeling treffen voor handhaving in natuurgebieden, inclusief structurele inzet en passende financiering;
- ▶ De gemeente creëert lokale noodsteunpunten door de hele gemeente waar bewoners bij calamiteiten terecht kunnen voor informatie, eerste hulp en ondersteuning;
- ▶ De gemeente gaat in gesprek met woningbouwcorporaties en andere projectontwikkelaars om autonome energievoorziening te realiseren in nieuwe en bestaande woningbouw;
- ▶ De gemeente gaat de zelfredzaamheid bevorderen door laagdrempelig voorlichting te bieden aan bewoners en ondernemers hoe zij zich kunnen voorbereiden op verschillende crises. Bijvoorbeeld over lokale noodsteunpunten, digitale veiligheid, en noodpakketten.

Regionale samenwerking en governance

Veel bestuurlijke besluiten worden regionaal genomen in samenwerkingsverbanden zoals de Regio Gooi en Vechtstreek of de MRA. D66 wil dat deze samenwerking democratischer, transparanter en effectiever wordt, met duidelijke rolverdeling en betere controle door de gemeenteraad.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Democratische controle op gemeenschappelijke regelingen vergroten, zodat de gemeenteraad meer grip krijgt op regionale besluiten;
- ▶ Samenwerking intensiveren met omliggende gemeenten, gericht op uitvoeringskracht;
- ▶ Beter communiceren over de rol en betekenis van de MRA, zodat inwoners weten wat de regionale besluiten lokaal betekenen.

Asielopvang en noodopvang

Met de Spreidingswet is elke gemeente verantwoordelijk voor humane opvang van statushouders en de aanwijzing van noodopvanglocaties indien daar landelijk om wordt verzocht. D66 wil dat de gemeente proactief handelt, duidelijke criteria opstelt, goed communiceert en veilige locaties aanwijst.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Meerdere kleinere opvanglocaties in plaats van één grote, zodat draagvlak behouden blijft;
- ▶ Zorgvuldig zoeken naar structureel geschikte opvanglocaties, niet wachten op ad-hocvragen waardoor onder tijdsdruk besluiten genomen moeten worden;
- ▶ Zelfredzaamheid van noodopvangbewoners stimuleren, bijvoorbeeld door mogelijkheden om zelf te koken en actief deel te nemen in de buurt;

- ▶ We blijven de taalschool Globe ondersteunen zodat ook kinderen van de noodopvang onderwijs kunnen krijgen;
- ▶ Heldere, snelle procedures voor nieuwe opvangvragen met transparante communicatie richting inwoners.

Onafhankelijke klachtbehandeling

Klachten van bewoners over de gemeente verdient een serieuze en onafhankelijke behandeling. D66 wil dat er een regionale ombudsman komt, om onafhankelijk en onpartijdig klachten van burgers over de gemeentelijke dienstverlening te behandelen, rekening houdend met de specifieke lokale situatie en regelgeving. Een eigen regionale ombudsman kan bovendien de gemeente helpen haar dienstverlening te verbeteren, door te leren van klachten en te adviseren over betere klachtafhandeling.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Regionale ombudsman instellen voor de Gooi en Vechtstreek.

Financiën

Een gezonde financiële positie is de basis voor een betrouwbare overheid. D66 hecht waarde aan solide, toekomstbestendige financiën, waarbij we investeren waar het moet en sober zijn waar dat kan. Altijd met oog voor de lange termijn. **Daar staan we voor.**

Gooise Meren staat voor grote opgaven: woningbouw, onderwijs, vergroening, energietransitie, mobiliteit, veiligheid en zorg. Tegelijk willen we voorzieningen op peil houden en kwetsbare inwoners blijven ondersteunen. Dat vraagt om realistische keuzes, duidelijke prioriteiten en een bestuur dat doet wat het belooft. **Daar gaan we voor.**

Robuuste begroting en duidelijke keuzes

D66 wil dat Gooise Meren structureel financieel gezond blijft. De gemeente moet ambities afstemmen op beschikbare middelen en ambtelijke capaciteit. Grote projecten vragen om realistische planning en een duidelijke prioriteitenvolgorde.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Ambities afstemmen op capaciteit, financiële ruimte en uitvoerbaarheid;
- ▶ Heldere prioriteiten bij investeringen en projecten, zodat we niet meer starten dan we kunnen afronden;
- ▶ Minder onnodige onderzoeken, minder nieuwe beleidsplannen en meer focus op uitvoering;
- ▶ Vasthouden aan het kapitaallastenplafond, zodat grote investeringen beheersbaar blijven;
- ▶ Meer gebruikmaken van Europese, landelijke en provinciale subsidies;
- ▶ De gemeente houdt in haar meerjarenbegroting rekening met nieuwe structurele opgaven zoals het ondersteunen van VvE's bij verduurzaming, versterking van natuurbeheer en handhaving in natuurgebieden, en preventieprogramma's die zorgkosten op de lange termijn verlagen. Wij willen dat deze structurele lasten vooraf worden ingepast, zodat er geen druk ontstaat op bestaande voorzieningen en minimaregelingen.

Verantwoord inkomstenbeleid

Gemeentelijke inkomsten moeten voorspelbaar, uitlegbaar en rechtvaardig zijn. D66 vindt dat belastingverhogingen alleen plaatsvinden wanneer ze direct bijdragen aan maatschappelijke doelen.

Zo maken we het verschil:

- ▶ OZB binnen de bandbreedte van de regio houden;
- ▶ Alleen de OZB verhogen voor een concreet doel;
- ▶ Inwoners duidelijk laten zien waar belastinggeld aan wordt besteed;
- ▶ D66 wil inwoners beschermen tegen onnodige stijging van woonlasten. Daarbij onderzoeken we mogelijkheden om lokale heffingen en leges voor verduurzamingsmaatregelen te minimaliseren of te vereenvoudigen;
- ▶ De gemeente richt een VvE-loket in dat bewoners ondersteunt bij verduurzaming en onderhoud; dit voorkomt hoge kosten op lange termijn en versterkt de betaalbaarheid van het wonen.

Investeren in voorzieningen en uitvoeringskracht

Gooise Meren is een gemeente met fantastische voorzieningen. De tijd staat niet stil en daarom wil D66 ervoor zorgen dat de voorzieningen in Gooise Meren ten minste behouden blijven, maar beter nog: versterkt worden. Hierbij denken we aan gezonde schoolgebouwen voor onze kinderen, verduurzaming voor een beter klimaat, ICT

oplossingen om onze inwoners beter te bedienen. Ook kijken we nadrukkelijk per wijk hoe het staat met deze voorzieningen.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Investeren in schoolgebouwen en verduurzaming van ander gemeentelijk vastgoed;
- ▶ Dienstverlening moderniseren zodat de organisatie efficiënter en effectiever werkt;
- ▶ De gemeentelijke organisatie versterken als uitvoeringsorganisatie die resultaten boekt voor inwoners;
- ▶ De gemeente reserveert middelen voor de uitbreiding van energie-infrastructuur (zoals transformatorstations, laadpleinen en wijkbatterijen) om netcongestie tegen te gaan;
- ▶ We investeren in slimme logistieke oplossingen.

Sociaal solidair en financieel verstandig

Bezuinigen op het sociaal domein of minimaregelingen leidt tot hogere kosten elders. D66 wil dat de gemeente kwetsbare inwoners ondersteunt en verborgen armoede beter opspoor.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Minimaregelingen in stand houden en toegankelijk houden;
- ▶ Verborgen armoede actief opsporen en bestrijden;
- ▶ D66 investeert structureel in preventie om instroom te beperken, zorgkosten te verlagen en op termijn zwaardere zorgkosten te voorkomen. Dit betreft onder andere sport- en beweegprogramma's, mentale gezondheid, vroegsignalering op scholen en het structureel inzetten van kinder- en jeugdpsychologen;
- ▶ Mantelzorgers krijgen betere ondersteuning en respijtzorg, omdat dit betaalbare alternatieven zijn voor duurdere zorg;
- ▶ We nemen preventie expliciet op in de begroting als kostenbesparende maatregel voor de lange termijn.

Betrouwbaar financieel bestuur

Betrouwbare overheidsfinanciën vragen om transparantie, integriteit en voorspelbaarheid. Inwoners moeten begrijpen waarom keuzes worden gemaakt en wat dit betekent voor de gemeente.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Heldere communicatie over de financiële positie en keuzes die de gemeente maakt;
- ▶ Jaarlijks inzicht geven in de effecten van investeringen op leefbaarheid, duurzaamheid en voorzieningen;
- ▶ Evalueren of het aantal wethouders aansluit bij bestuurlijke opgaven en beschikbare middelen;
- ▶ D66 wil dat de gemeente structureel bijdraagt aan het beheer en de bescherming van natuurgebieden zoals het Goois Natuurreservaat, inclusief financiering voor toezicht en

handhaving;

- ▶ Bij begrotingskeuzes weegt de gemeente de waarde van natuur, gezonde leefomgeving en biodiversiteit structureel mee.

Duurzaam financieel beleid

Duurzaamheid is een langjarige opgave. D66 wil dat de gemeente investeert in maatregelen die klimaat, energie en biodiversiteit versterken en toekomstige generaties beschermen.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Duurzame ambities vasthouden, ook in tijden van financiële druk;
- ▶ Gemeentelijk vastgoed versneld verduurzamen;
- ▶ Samenwerking met energiecoöperaties ondersteunen en benutten;
- ▶ Investeren in maatregelen die de energierekening en afhankelijkheid van externe bronnen verlagen;
- ▶ Naast het stimuleren van duurzame gemeentelijke investeringen ondersteunt D66 ook inwoners en VvE's via een gemeentelijk steunpunt voor verduurzaming. Dit loket adviseert, bundelt subsidies en begeleidt bewoners, zodat verduurzaming betaalbaar blijft;
- ▶ De gemeente reserveert middelen voor circulaire aanleg, duurzaam groenbeheer en innovatieve energieprojecten, waaronder pilots voor wijkbatterijen en flexibel elektriciteitsgebruik.

Stabiel beleid voor de lange termijn

Inwoners en organisaties hebben baat bij voorspelbaarheid. D66 wil daarom meerjarige plannen voor de belangrijkste opgaven.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Meerjarenplannen van 6–10 jaar opstellen voor woningbouw, zorg, mobiliteit en duurzaamheid;
- ▶ Grote investeringen koppelen aan duidelijke tijdspaden en structurele dekking;
- ▶ In meerjarenplannen wordt expliciet rekening gehouden met toekomstige energiebehoefte, vergrijzing, zorgdruk en klimaatadaptatie.

Financiële uitgangspunten koppelen aan elke kern

Elke kern kent eigen uitdagingen en investeringsbehoeften. D66 wil dat de gemeente deze zichtbaar maakt, zodat inwoners weten waar zij aan toe zijn.

Zo maken we het verschil:

- ▶ Per kern inzichtelijk maken welke investeringen de komende jaren prioriteit hebben;
- ▶ Grote gebiedsontwikkelingen koppelen aan transparante financiële kaders;
- ▶ Financiële keuzes duidelijk uitleggen in de context van de specifieke eigenschappen van

Naarden, Bussum, Muiden en Muiderberg;

- ▶ Per kern wordt inzichtelijk gemaakt welke structurele investeringen nodig zijn voor natuurbeheer, groenonderhoud, ontmoetingsplekken, energie-infrastructuur en preventieve voorzieningen in het sociaal domein;
- ▶ De financiële impact van vergrijzing, woonzorgcomplexen en voorzieningen wordt per kern zichtbaar gemaakt, zodat keuzes transparant en gedragen worden.

Samenvatting per stads- of dorpskern

Naarden

Naarden is de historische parel van Gooise Meren, met een karakter dat gekoesterd moet worden en een toekomst die vraagt om zorgvuldige keuzes. D66 wil een Vesting die duurzaam wordt beschermd én beter wordt verbonden met de omliggende wijken. Door slim te bouwen rondom knooppunten en kansrijke zones, ontstaat ruimte voor starters, ouderen en gezinnen, zonder het landschap of Natura 2000-gebieden aan te tasten.

Naarden verdient een centrum dat rust, cultuur en levendigheid in balans houdt. De versterking van voorzieningen, betere routes naar scholen en sport, en een toekomstgerichte visie op mobiliteit (inclusief mogelijkheden voor ondertunneling van de A1) maken Naarden veiliger en beter bereikbaar. Ook investeren we in waterkwaliteit en mogelijkheden voor verantwoord buitenzwemmen, passend bij het karakter van de Vesting.

Met een krachtige groene structuur, stevige bescherming van natuurgebieden en een mix van passende woningen blijft Naarden een plek waar historie en toekomst elkaar versterken.

Zo maakt Naarden het verschil:

- ▶ Beschermen van de Vesting, gecombineerd met onderzoek naar nieuwe woningbouwlocaties;
- ▶ Actieve lobby voor gedeeltelijke ondertunneling van de A1;
- ▶ Versterking van voorzieningen en cultuur, met aandacht voor leefkwaliteit en rust.

Muiden

Muiden is een unieke, waterrijke kern waar historie, recreatie en nieuwe woonwijken elkaar ontmoeten. De groei van De Krijgsman vraagt om meer voorzieningen zoals scholen, zorg, OV en plekken om te sporten. D66 ziet een Muiden dat gecontroleerd groeit, zonder afbreuk te doen aan het karakter van de Vesting, de Vechtzone en de landschappelijke kwaliteiten van het gebied.

Voor de leefbaarheid staat een goede balans centraal: ruimte voor wandelen en fietsen, bescherming van natuur en water, en een toekomstbestendige openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoeting. Het historisch centrum blijft een charmante plek voor kleine ondernemers en cultuur met aandacht voor lokale identiteit.

Met zorgvuldig ruimtelijk beleid zorgt D66 ervoor dat Muiden een aantrekkelijke, groene en veilige woonkern blijft, waarin oude structuren en nieuwe buurten op een natuurlijke manier met elkaar verweven zijn.

Zo maakt Muiden het verschil:

- ▶ Meer voorzieningen zoals scholen en OV, passend bij de groei van De Krijgsman;
- ▶ Actieve rol van de gemeente om De Krijgsman groener te krijgen door gebruik te maken van de groenindex en de 3-30-300 regel;
- ▶ Nieuwe brug voor een betere ontsluiting van De Krijgsman en Muiden Noord-West;
- ▶ Behoud van natuur, waterkwaliteit en historisch karakter;
- ▶ Sterke lokale middenstand en levendig centrum met ruimte voor cultuur en ambacht.

Muiderberg

Muiderberg is het groene, rustige dorp aan het Gooimeer, met een hechte gemeenschap. D66 wil dat Muiderberg dorps blijft, met ruimte voor woningbouw. Uitbreidingslocaties, zorg- en seniorenwoningen, starterswoningen en kwalitatieve voorzieningen versterken het woningaanbod zonder de dorpse schaal te doorbreken.

Mobiliteit en verkeersveiligheid verdienen hier bijzondere aandacht: veilige fietsroutes richting Bussum, Naarden en Muiden, betere bushaltes en maatwerk in openbaar vervoer. De groene structuren zoals duinranden, Gooimeer en dorpsgroen, vormen de ruggengraat van Muiderberg. Water, schaduw en verkoeling krijgen een prominente rol in de inrichting van de openbare ruimte.

De sociale structuur van Muiderberg is sterk en moet versterkt blijven: met een dorpshuis als ontmoetingsplek, ruimte voor lokale initiatieven en zorg dichtbij. D66 ziet een kern waar rust en vitaliteit samengaan.

Zo maakt Muiderberg het verschil:

- ▶ Behoud van het unieke dorpse karakter;
- ▶ Veilige fietsverbindingen en maatwerk in OV voor een goed verbonden dorp;
- ▶ Lage energiekosten voor iedereen door de realisatie van het warmtenet met aquathermie;
- ▶ Realisatie van starters- en seniorenwoningen op de ONS locatie en bij de Vinkenbaan.

Bussum

Bussum wordt het kloppend hart van het Gooi: centraal gelegen, goed bereikbaar, levendig, cultureel en groen. In Bussum komen wonen, werken, ontmoeten en bewegen samen. D66 ziet een centrum dat opnieuw vorm krijgt: compacter, groener en levendiger. Met meer ruimte voor horeca, cultuur, bomen en aantrekkelijke gevels en pleinen. Wonen boven winkels wordt de norm, zodat het centrum bruisender én veiliger wordt.

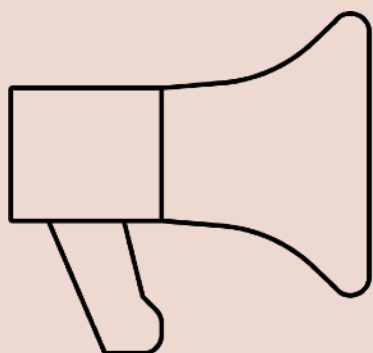
Bussum-Zuid ontwikkelt zich tot een groene woonwijk met ruimte voor doorstroming, middenhuur/koop, jongeren en ouderen. D66 zet in op groene straten en veilige fietsroutes, zodat Bussum een plek blijft waar kinderen zelfstandig naar school kunnen en gezinnen prettig en dichtbij voorzieningen kunnen wonen.

Ook economisch blijft Bussum een onderscheidende kern: met sterke horeca-assen zoals de Kapelstraat, ruimte voor lokale ondernemers en flexkantoren, én een centrum dat uitnodigt tot verblijven.

Zo maakt Bussum het verschil:

- ▶ Een compacter en groener centrum met ruimte voor verblijf, cultuur en horeca;
- ▶ Bussum-Zuid ontwikkelen als gezonde, klimaatbestendige wijk met sterke voorzieningen;
- ▶ Meer wonen boven winkels en nieuwe kansen voor lokale ondernemers en broedplaatsen.

Maak het verschil!

Dit verkiezingsprogramma is democratisch vastgesteld door de Algemene Afdelingsvergadering van D66 Gooise Meren. Het is samengesteld aan de hand van de inbreng en suggesties van leden en experts tijdens verschillende gesprekstafels en gesprekken die zijn georganiseerd tussen april en november 2025.

De Verkiezingsprogrammacommissie:

Maarten Balzar

Ivo Ottens

Mark van der Veer (vz.)

gooisemeren.d66.nl